

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3885

[Total No. of Pages : 2

[6542]-271

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

**SC-01: Classical Sociological Traditions
(2019 Pattern) (Semester - I) (12501)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Explain Ibn Khaldun's contribution to sociology.
- b) Explain Marx's theory of Alienation.

Q2) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Discuss Durkein's concept of social fact.
- b) Evaluate the theory of protestant Ethics and the rise of capitalism by Max Weber.

Q3) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Examine the social context and interlectual background of emergence of sociology.
- b) Discuss Marx's theory of class struggle.

Q4) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Explain Durkheim's theory of division of labour.
- b) Critically evaluate Weber's theory of bureaucracy.

Q5) Write short notes on any two in 100 words each. **[10]**

- a) Weber's concept of verstehen
- b) Durkheim's views on religion
- c) Dialectics
- d) Critique of social theory from race perspectives.

* * *

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3885

[6542]-271

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

SC-01: Classical Sociological Traditions

(2019 Pattern) (Semester - I) (12501)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) इब्न खाल्दून यांचे समाजशास्त्रासाठीचे योगदान स्पष्ट करा.
ब) मार्क्स यांचा परात्मतेचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) दुरखीमच्या सामाजिक तथ्य संकल्पनेची चर्चा करा.
ब) मॅक्स वेबर यांच्या प्रोटेस्टेंट नितीतत्वे व भांडवलशाहीचा उदय या सिद्धांताचे मूल्यमापन करा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) समाजशास्त्राच्या उदयाच्या सामाजिक संदर्भाचे व बौद्धिक पार्श्वभूमीचे परिक्षण करा.
ब) मार्क्सच्या वर्ग संघर्षाच्या सिद्धांताची चर्चा करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) दुरखीम यांचा श्रमविभाजनाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
ब) वेबरच्या नोकरशाहीच्या सिद्धांताचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.
- प्र.5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दात टिपा लिहा. [10]
अ) वेबर यांची अंतर्बोध संकल्पना (Verstehen)
ब) दुरखीमचे धर्मविषयक विचार
क) द्वंद्ववाद
ड) सामाजिक सिद्धांताची वंश परिप्रेक्ष्यातून टिका

* * *

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3886

[Total No. of Pages : 2

[6542]-272

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

SC - 02 : Sociology of India

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (12502)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidate:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) Elaborate on the impact of nationalism on the development of sociology in India.
- b) Explain Ranjit Guha's contribution to the subaltern studies perspective.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) Elaborate on the class and ethnicity issues in Indian society.
- b) Explain global capitalism and its impact on Indian media.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) Elaborate the contribution of Uma Chakravarti to feminism in India.
- b) Discuss how caste and gender are burning issues in Indian society.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) Discuss how the public sphere is shaping Indian society.
- b) Elaborate on the contribution of Iravati Karve to the sociology of India.

Q5) Write any two short notes on the following within 100 words. **[10]**

- a) Sanskritization
- b) Non-Brahminical Approach
- c) Ethnicity
- d) Democracy-concept.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3886

[6542]-272

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

SC - 02 : Sociology of India

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (12502)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]

- अ) भारतातील समाजशास्त्र विकासावरील राष्ट्रवादाचा परिणाम विशद करा.
ब) रणजित गुहा यांचे वंचित समूहाचा अभ्यास (सबअल्टर्न स्टडीज) दृष्टीकोनातील योगदान स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]

- अ) भारतीय समाजातील वर्ग आणि वंशिकतेसमोरील प्रश्न विशद करा.
ब) जागतिक भांडवलशाही विशद करा व त्याचा भारतीय प्रसारमाध्यमांवर पडलेला प्रभाव लिहा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]

- अ) उमा चक्रवर्ती यांचे भारतातील स्त्रीवादामधील योगदान विशद करा.
ब) भारतीय समाजातील ज्वलंत प्रश्न म्हणून जात आणि लिंगभाव कसे आहेत यावर चर्चा करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]

- अ) सार्वजनिक क्षेत्र भारतीय समाजाला कसा आकार देत आहे? चर्चा करा.
ब) भारतीय समाजशास्त्राला इरावती कर्वे यांनी दिलेले योगदान लिहा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. [10]

- अ) संस्कृतीकरण
ब) अ-ब्राम्हणी दृष्टिकोन
क) वांशिकता
ड) लोकशाही - संकल्पना

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3887

[Total No. of Pages : 2

[6542]-273

F.Y.M.A.

SOCIOLOGY

**SC-03 : Application of Sociological Research Methods
(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (12503)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) What is Sociological Research Method? Why we need Sociological Research Methods?
- b) What are the guideline for writing review of literature?

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) What is sample? Discuss the importance and types of non-probability sampling.
- b) Discuss various steps in quantitative research.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) What is interpretation of data? State the relevance of data interpretation.
- b) What is qualitative data? Discuss the steps in qualitative data analysis.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**

- a) What is research report? Discuss the steps in writing research report.
- b) What is Bibliography? What are the guidelines in giving citations and writing bibliography?

Q5) Write any two short notes on the following within 100 words. **[10]**

- a) Relevance of designing research
- b) Finding issues for qualitative data
- c) Making generalizations
- d) Use of Narratives, Photographs in research report

* * *

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3887

[6542]-273

F.Y.M.A.

SOCIOLOGY

SC-03 : Application of Sociological Research Methods
(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (12503)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) समाजशास्त्रीय संशोधन पद्धती म्हणजे काय? समाजशास्त्रीय संशोधन पद्धती का गरजेच्या आहेत?
ब) संदर्भ साहित्याचा आढावा घेण्यातील मार्गदर्शक तत्वे कोणती?
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) नमुना म्हणजे काय? असंभाव्यता नमुना निवडीच्या महत्वाची आणि प्रकारांची चर्चा करा.
ब) संख्यात्मक संशोधन प्रक्रियेतील विविध पायऱ्यांची चर्चा करा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) तथ्यांचे निर्वचन म्हणजे काय? तथ्यांचे निर्वचनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
ब) गुणात्मक तथ्य म्हणजे काय? गुणात्मक तथ्यांचे विश्लेषण करण्याच्या प्रक्रियेतील विविध पायऱ्यांची चर्चा करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) संशोधन अहवाल म्हणजे काय? संशोधनाच्या अहवाल लेखनातील अवस्था/टप्पे विशद करा.
ब) संदर्भसूची म्हणजे काय? संदर्भ नोंदवणे (citing) आणि संदर्भसूचीचे लिखाण करण्यातील मार्गदर्शक मुद्दे कोणते?
- प्र.5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. [10]
अ) संशोधनाच्या आराखड्याचे महत्त्व
ब) गुणात्मक तथ्यांसाठी मुद्यांचा शोध
क) सामान्यीकरण करणे
ड) कथने, फोटो यांचा संशोधन अहवालात वापर

* * *

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3888

[Total No. of Pages : 2

[6542]-274

F.Y. M.A.

SOCIOLOGY

SO-01 : Agrarian Society and Change in India

(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (12504) (Optional Paper)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer any one of the following question in 250 words. [10]

- a) Explain in detail the features of peasant society.
- b) Critically examine Daniel Thorner's approach to study Indian agrarian society.

Q2) Answer any one of the following question in 250 words. [10]

- a) Explain the characteristics of agrarian structure in colonial India.
- b) Discuss the various policies and programs for agrarian sector in post-Independence India.

Q3) Answer any one of the following question in 250 words. [10]

- a) Explain the changing inequalities in agrarian class structure regarding caste, class and tribe.
- b) Discuss the issue of farmer's suicide in India.

Q4) Answer any one of the following question in 250 words. [10]

- a) Discuss Swaminathan's Report with regard to Livelihood, sustainability and alternative paths to agrarian distress.
- b) Write in detail about Telengana and Tebhaga agrarian movements.

Q5) Write short notes (any two) [10]

- a) Issues in agricultural productivity
- b) Land reforms
- c) Depeasantisation
- d) Swabhimani Shetkari Sangathan

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3888

[6542]-274

F.Y. M.A.

SOCIOLOGY

SO-01 : Agrarian Society and Change in India

(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (12504) (Optional Paper)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) कृषक समाजाची वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) भारतीय कृषीवल समाजाचा अभ्यास करण्यासाठी डेनिएल थोरनरच्या दृष्टीकोनाचे चिकित्सात्मक परीक्षण करा.
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) वसाहतकालीन भारतातील कृषी संरचनेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) स्वातंत्र्योत्तर भारतातील कृषी क्षेत्रासाठी विविध धोरणे आणि कार्यक्रमांची चर्चा करा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) जात, वर्ग आणि जमातीच्या संदर्भात कृषी वर्ग संरचनेतील बदलती असमानता स्पष्ट करा.
ब) भारतातील शेतकरी आत्महत्येच्या मुद्यांवर चर्चा करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) उपजीविका, शाश्वतता आणि कृषी संकटासाठी पर्यायी मार्गांबाबत स्वामीनाथन यांच्या अहवालावर चर्चा करा.
ब) तेलंगना आणि तेभागा कृषी चळवळीबद्दल सविस्तर लिहा.
- प्र.5)** टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]
अ) कृषी उत्पादकतेतील समस्या
ब) भू-सुधारणा
क) अकृषकीकरण
ड) स्वाभिमानी शेतकरी संघटना

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE3889

[6542]-275

F.Y. M.A.

SOCIOLOGY

SO-02 : Political Sociology

(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (12505)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Discuss the evolution of Political Sociology.
- b) Critically examine the relationship between Civil society and State.

Q2) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Critically evaluate Neo Marxist contribution to political sociology.
- b) Discuss Weberian approach of state and power.

Q3) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Discuss caste influence in Indian politics.
- b) Explain India as a Welfare state.

Q4) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Critically examine the issue of growing Militarism in the world.
- b) Describe how Brexit alters the political and economic order of the world.

Q5) Write short notes on any two of the following with in 100 words each. **[10]**

- a) Bureaucracy
- b) Refugee Crisis
- c) Citizenship
- d) Pressure Groups

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3889

[6542]-275

F.Y. M.A.

SOCIOLOGY

SO-02 : Political Sociology

(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (12505)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) राजकीय समाजशास्त्राच्या उत्क्रांतीची चर्चा करा.
ब) नागरी समाज आणि राज्य यांच्यातील संबंधांचे चिकित्सक परीक्षण करा.
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) राजकीय समाजशास्त्रातील नाव मार्क्सवादी योगदानाचे चिकित्सक मूल्यमापन करा.
ब) राज्य आणि सत्तेच्या वेबेरियन दृष्टिकोनावर चर्चा करा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) भारतीय राजकारणातील जातीच्या प्रभावाची चर्चा करा.
ब) भारत एक कल्याणकारी राज्य म्हणून स्पष्ट करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) जगातील वाढत्या सैन्यवादाच्या समस्येचे चिकित्सक परीक्षण करा.
ब) ब्रेव्हिडटने जगाची राजकीय आणि आर्थिक व्यवस्था कशी बदलली आहे, याचे वर्णन करा.
- प्र.5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाचे प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा. [10]
अ) नोकरशाही
ब) निर्वासितांचे संकट
क) नागरिकत्व
ड) दबाव गट

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE3890

[6542]-276

M.A. (Part-I)

SOCIOLOGY

**SO-03: Sociology of Maharashtra : Culture and Society
(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (12506) (Optional)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following with in 250 words. **[10]**

- a) Critically examine history of cultural Maharashtra.
- b) Discuss the Non Bramhan Movement in Maharashtra.

Q2) Answer any one of the following with in 250 words. **[10]**

- a) Discuss on women's issues related to education and widow remarriages.
- b) Critically examine the movement for Samyukta Maharashtra.

Q3) Answer any one of the following with in 250 words. **[10]**

- a) Explain development indices of Maharashtra.
- b) Elucidate Development of Dalit and OBC Politics in Maharashtra.

Q4) Answer any one of the following with in 250 words. **[10]**

- a) Discuss the debate over age at consent in 19th century Maharashtra.
- b) Discuss the economic and political issues of Girangaon and working class movement.

Q5) Write any two short notes on the following in 100 words. **[10]**

- a) Class structure in 19th century Maharashtra
- b) Debate over vedokta right in Kolhapur State
- c) Farmer's suicide
- d) Any two contemporary issues in Maharashtra

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3890

[6542]-276

M.A. (Part-I)

SOCIOLOGY

**SO-03: Sociology of Maharashtra : Culture and Society
(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (12506) (Optional)**

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक इतिहासाचे चिकित्सक परीक्षण करा.
ब) महाराष्ट्रातील ब्राम्हणेत्तर चळवळीवर चर्चा करा.
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) शिक्षण आणि विधवा पुनर्विवाह या स्त्री प्रश्नांची चर्चा करा.
ब) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीचे चिकित्सक परीक्षण करा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) महाराष्ट्राच्या विकासाचे निर्देशांक स्पष्ट करा.
ब) महाराष्ट्रातील दलित आणि इतर मागासवर्गीय राजकारणाचा विकास विशद करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) 19 व्या शतकातील महाराष्ट्रातील संमतीच्या वयावरील वाद विवादांवर चर्चा करा.
ब) गिरणगाव आणि कामगार चळवळीचे आर्थिक आणि राजकीय मुद्दे यांची चर्चा करा.
- प्र.5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिपा लिहा. [10]
अ) 19 व्या शतकातील महाराष्ट्रातील वर्ग संरचना
ब) कोल्हापूर संस्थानातील वेदोक्त हक्कासंबंधीचा वाद
क) शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या
ड) महाराष्ट्रातील कोणतेही दोन समकालीन प्रश्न

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3891

[Total No. of Pages : 2

[6542]-277

First Year M.A.

SOCIOLOGY

**SC - 04 : Introduction to Sociological Theories - I
(2019 Pattern) (Semester - II) (Credit System) (22501)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any ONE of the following question. (250 words) **[10]**

- a) Discuss Parson's Functional analysis.
- b) Evaluate J.Alexander's Neo functionalism perspective.

Q2) Answer any ONE of the following question. (250 words) **[10]**

- a) Elaborate Levi-Strauss' perspective of structuralism.
- b) Examine the Berger's concept of social reality.

Q3) Answer any ONE of the following question. (250 words) **[10]**

- a) Elucidate on recent debate of Feminism.
- b) Explain Dehrendorf's idea of 'interest groups' in context of conflict theory.

Q4) Answer any ONE of the following question. (250 words) **[10]**

- a) Critically evaluate Goffman's Dramaturgy.
- b) Discuss Marxist Feminist perspective.

Q5) Answer any TWO of the following. **[10]**

- a) Micro perspective
- b) Neo Functionalism
- c) Radical Feminism
- d) AGIL model

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3891

[6542]-277

**First Year M.A.
SOCIOLOGY**

**SC - 04 : Introduction to Sociological Theories - I
(2019 Pattern) (Semester - II) (Credit System) (22501)**

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) पार्सस यांच्या प्रकार्यवादी विश्लेषणाची चर्चा करा.
ब) जे. अलेक्झांडरच्या नव प्रकार्यवाद दृष्टीकोनाचे मूल्यांकन करा.
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) संरचनावादावर लेव्ही-स्ट्रॉसचा दृष्टीकोन विशद करा.
ब) बर्जरच्या सामाजिक वास्तवाच्या संकल्पनेचे परीक्षण करा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) स्त्रीवादाचा अलीकडील चर्चाविश्व विशद करा.
ब) संघर्ष सिद्धांताच्या संदर्भात डरेनडॉर्फची 'स्वारस्य गटांची' कल्पना स्पष्ट करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) गॉफमनच्या नाट्यशास्त्राचे चिकित्सक मूल्यमापन करा.
ब) मार्क्सवादी स्त्रीवादी दृष्टिकोनावर चर्चा करा.
- प्र.5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. [10]
अ) सूक्ष्म दृष्टीकोन
ब) नव प्रकार्यवाद/कार्यवाद
क) जहालमतवादी स्त्रीवाद
ड) AGIL मॉडेल

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3892

[Total No. of Pages : 2

[6542]-278

First Year M.A.

SC-05 : SOCIOLOGY

Methodology of Social Research

(2019 Pattern) (Semester - II) (22502)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**

- a) Critically analyze Comte's Positivism.
- b) Discuss three approaches in the feminist critique of positivism.

Q2) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**

- a) Discuss the difference between Qualitative and Quantitative Research.
- b) What is participatory action research? State its types and approaches.

Q3) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**

- a) Explain Ethical Principles in social research.
- b) State life world and inter-subjectivity as explained in phenomenology. In what ways the research conducted on the basis of these concepts?

Q4) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**

- a) Define various steps in Qualitative Research?
- b) What is Ethnography? Define major characteristics of Ethnography in Social Research?

Q5) Write short notes (any two) **[10]**

- a) Epistemology
- b) Deconstruction
- c) Advantage of Survey
- d) Case study Method

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3892

6542]-278

First Year M.A.

SC-05 : SOCIOLOGY

Methodology of Social Research

(2019 Pattern) (Semester - II) (22502)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालील प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [10]
अ) ऑगस्ट कॉम्ट यांच्या प्रत्यक्षवादाचे चिकित्सक विश्लेषण करा.
ब) प्रत्यक्षवादावरील स्त्रीवादी चिकित्सेतील तीन दृष्टीकोनांची चर्चा करा.
- प्र.2)** खालील प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [10]
अ) गुणात्मक आणि संख्यात्मक संशोधनातील भेदांची चर्चा करा.
ब) सहभागी कृती संशोधन म्हणजे काय? त्याचे प्रकार आणि दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
- प्र.3)** खालील प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [10]
अ) सामाजिक संशोधनातील नीतीशास्त्रीय तत्वे विशद करा.
ब) प्रघटनाशास्त्राने विशद केल्याप्रमाणे जीवजगत आणि आंतरव्यक्तीनिष्ठता स्पष्ट करा. या संकल्पनांवर आधारित संशोधन कसे केले जाते ते स्पष्ट करा.
- प्र.4)** खालील प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा. (कोणताही एक) [10]
अ) गुणात्मक संशोधनातील विविध पायऱ्या स्पष्ट करा.
ब) लोकालेख पद्धत म्हणजे काय? लोकालेख पद्धतीची सामाजिक संशोधनातील विविध वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्र.5)** थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]
अ) ज्ञानमीमांसाशास्त्र
ब) विरचना
क) सर्वेक्षणाचे फायदे
ड) व्यष्टी अध्ययन पद्धत

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3893

[Total No. of Pages : 2

[6542]-279

First Year M.A.

SOCIOLOGY

SO-04: Sociology of Education

(2019 Pattern) (Semester - II) (Optional) (CBCS) (22503)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

- Q1)** Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**
- a) Define sociology of education. Explain in detail the scope of sociology of Education.
 - b) Elaborate John Holt's philosophy of education.
- Q2)** Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**
- a) Explain the functionalist approach in sociology of Education.
 - b) Describe in detail development of education in India.
- Q3)** Answer any one of the following questions within 250 words each. **[10]**
- a) Explain the Ravindranath Tagor's and Maulana Azad's contribution to sociology of education.
 - b) Examine Freire's contribution about philosophy of education.
- Q4)** Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**
- a) Elaborate the leberal approach in sociology of education.
 - b) Critically examine the programmes of education in order to solve the problems of inequality in education.
- Q5)** Write short notes on any two of the following within 100 words each. **[10]**
- a) Gender and education
 - b) Sarva Shiksha Abhiyan
 - c) Impact of Globalization on education
 - d) Interactionist approach

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3893

[6542]-279

First Year M.A.

SOCIOLOGY

SO-04: Sociology of Education

(2019 Pattern) (Semester - II) (Optional) (CBCS) (22503)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा. [10]

- अ) शिक्षणाच्या समाजशास्त्राची व्याख्या लिहा. शिक्षणाच्या समाजशास्त्राची व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) जॉन हॉल्टचे शिक्षणाचे तत्त्वज्ञान विशद करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा. [10]

- अ) शिक्षणाच्या समाजशास्त्रातील प्रकार्यवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
ब) भारतातील शिक्षणाचा विकास सविस्तर वर्णन करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा. [10]

- अ) शिक्षणाच्या समाजशास्त्रातील रविंद्रनाथ टागोर आणि मौलाना आझाद यांचे योगदान स्पष्ट करा.
ब) शिक्षणाच्या तत्त्वज्ञाना संबंधी फ्रिरी यांच्या योगदानाचे परीक्षण करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा. [10]

- अ) शिक्षणाच्या समाजशास्त्रातील उदारमतवादी दृष्टीकोन विशद करा.
ब) शिक्षणातील असमानतेची समस्या सोडविण्यासाठी आयोजित कार्यक्रमांचे टिकात्मक परीक्षण करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दात टिपा लिहा. [10]

- अ) लिंगभाव आणि शिक्षण
ब) सर्व शिक्षा अभियान
क) जागतिकीकरणाचा शिक्षणावरील परिणाम
ड) आंतरक्रियावादी दृष्टीकोन

* * *

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE3894

[6542]-280

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

SO - 05 : Sociology of Media

(2019 Pattern) (Semester - II) (22504)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**

- a) State the Importance of discourse analysis to study media.
- b) Elaborate the Concept of social media and its impact on Society.

Q2) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**

- a) Explain the importance of audience research to study media.
- b) Elaborate the nature and significance of Sociology of media.

Q3) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**

- a) Elaborate political economy perspective on media.
- b) Critically evaluate the portrayal of caste and ethnicity in Indian media.

Q4) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**

- a) Discuss the portrayal of women in Hindi Cinema.
- b) Discuss the issues related to cyberspace and internet.

Q5) Write short notes on (any two) (100 words each) : **[10]**

- a) Region and media
- b) Meaning of New media
- c) Neo-Marxist perspective of media studies
- d) The trump victory and media

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3894

[6542]-280

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

SO - 05 : Sociology of Media

(2019 Pattern) (Semester - II) (22504)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) माध्यमांच्या अभ्यासात 'संभाषितांचे विश्लेषण' पद्धतीचे महत्त्व विशद करा.
ब) समाज माध्यम संकल्पना व त्याचा समाजावरील परिणाम विशद करा.
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) माध्यमांच्या अभ्यासासाठी प्रेक्षक संशोधन पद्धतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
ब) माध्यमांच्या समाजशास्त्राचे स्वरूप आणि महत्त्व विशद करा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) माध्यमावरील राजकीय अर्थकारणात्मक दृष्टीकोन विशद करा.
ब) भारतीय प्रसारमाध्यमातील जात आणि वांशिकतेच्या चित्रणाचे चिकित्सक परिक्षण करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) हिंदी चित्रपटातील स्त्रियांच्या चित्रणावर चर्चा करा.
ब) सायबर अवकाश आणि इन्टरनेट संबंधीत प्रश्नांवर चर्चा करा.
- प्र.5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. [10]
अ) प्रदेश आणि माध्यम
ब) नव-माध्यमे-अर्थ
क) प्रसार माध्यम अध्ययनातील नव-मार्क्सवादी दृष्टीकोन
ड) ट्रम्पचा विजय आणि माध्यमे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3895

[Total No. of Pages : 2

[6542]-281

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

SO-O6 : Globalization and Labour in India
(2019 Pattern) (Semester - II) (22505)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer any one of the following (250 words). **[10]**

- a) Explain the demographic changes in the Unorganized sector in India.
- b) Discuss the role of the state in the formation of Labour policies in India.

Q2) Answer any one of the following (250 words). **[10]**

- a) What is informalization? Explain the process of informalization of labour in India with reference to the agriculture sector in India.
- b) Discuss the patterns of Labour Migration in India with reference to COVID-19 Pandemic.

Q3) Answer any one of the following (250 words). **[10]**

- a) Discuss the organizational nature of transnational companies and labours in India.
- b) Explain the main reasons for the decline of the manufacturing sector in India.

Q4) Answer any one of the following (250 words). **[10]**

- a) What is embodiment? Explain the process of embodiment with reference to the service industry in India.
- b) Discuss the major issues of the Labour movement in India.

Q5) Write any two short notes. (100 words each) **[10]**

- a) Fordist to Post Fordist
- b) Crisis in Agriculture
- c) Feminization of Labour
- d) Human Trafficking of Labour

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3895

[6542]-281

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

SO-O6 : Globalization and Labour in India
(2019 Pattern) (Semester - II) (22505)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) [10]

- अ) भारतातील असंघटित क्षेत्रातील लोकसंख्यात्मक बदल स्पष्ट करा.
ब) भारतातील कामगारविषयक धोरणांच्या निर्मितीमधील राज्यसंस्थेच्या भूमिकेची चर्चा करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) [10]

- अ) असंघटिकरण म्हणजे काय? भारतातील कृषी क्षेत्राच्या संदर्भात श्रमाचे असंघटिकरण प्रक्रिया स्पष्ट करा.
ब) कोव्हिड-19 महामारीच्या संदर्भात भारतातील कामगारांच्या स्थलांतराच्या अनुबंधाची चर्चा करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) [10]

- अ) भारतातील आंतरराष्ट्रीय कंपन्या आणि कामगार यांच्या संघटनात्मक स्वरूपाची चर्चा करा.
ब) भारतातील उत्पादन क्षेत्राच्या जहासाची प्रमुख कारणे स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) [10]

- अ) एम्बॉडीमेंट म्हणजे काय? भारतातील सेवा क्षेत्राच्या संदर्भात एम्बॉडीमेंट प्रक्रिया स्पष्ट करा.
ब) भारतातील श्रमिकांच्या चळवळीच्या मुख्य प्रश्नांची चर्चा करा.

प्र.5) कोणत्याही दोन प्रश्नांवर टिपा उत्तरे लिहा. (100 शब्द) [10]

- अ) फोर्डवाद ते उत्तर फोर्डवाद
ब) कृषी क्षेत्रातील अरिष्ट
क) श्रमाचे स्त्रीकरण
ड) श्रमिकांची मानवी तस्करी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3896

[Total No. of Pages : 2

[6542]-288

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

**SC 06 : Contemporary Social Theories
(2019 Pattern) (Semester - III) (32501)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following (250 words). **[10]**

- a) Explain Mill's concepts of sociological Imagination in Detail.
- b) Discuss Gouldner's critique of the welfare state in American Society.

Q2) Answer any one of the following (250 words). **[10]**

- a) Discuss Gramsci's concept of Hegemony.
- b) Explain Frankfurt School's major arguments about reason and rationality.

Q3) Answer any one of the following (250 words). **[10]**

- a) Discuss Foucault's ideas of Power.
- b) Critically analyze Derrida's theory of Deconstruction.

Q4) Answer any one of the following (250 words). **[10]**

- a) What is Postmodernism? Explain its major tenets.
- b) Critically analyze Habermas's concept of Life World.

Q5) Write any two short notes. (100 words) **[10]**

- a) Personal troubles and Public Issues.
- b) Ideological State Apparatus
- c) Genealogy
- d) Structuration theory

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3896

[6542]-288

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

SC 06 : Contemporary Social Theories
(2019 Pattern) (Semester - III) (32501)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) [10]
अ) मिल्स यांच्या समाजशास्त्रीय कल्पिते संकल्पनेची चर्चा करा.
ब) गुल्डनर यांच्या अमेरिकन समाजातील कल्याणकारी राज्याच्या टिकेची चर्चा करा.
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) [10]
अ) ग्राम्शी यांचा प्रभुत्व सिद्धांत स्पष्ट करा.
ब) तर्क आणि तार्किकता याविषयीच्या फ्रॅंकफर्ट ज्ञानपीठाची प्रमुख प्रतिपादने स्पष्ट करा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) [10]
अ) फुकोच्या सत्ताविषयक विचारांची चर्चा करा.
ब) देरीदा यांच्या विरचना सिद्धांताचे चिकित्सक परीक्षण करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) [10]
अ) उत्तर आधुनिकतावाद म्हणजे काय? त्याची प्रमुख तत्वे स्पष्ट करा.
ब) हाबरमास यांच्या जीवन जगात संकल्पनेचे चिकित्सक परीक्षण करा.
- प्र.5)** कोणत्याही दोन प्रश्नांवर टिपा लिहा. (100 शब्द) [10]
अ) व्यक्तिगत समस्या आणि सार्वजनिक प्रश्न
ब) विचारप्रणालीयुक्त राज्ययंत्रणा
क) वंशावळशास्त्र
ड) संरचनीकरणाचा सिद्धांत

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3897

[Total No. of Pages : 2

[6542]-289

S.Y.M.A.

SOCIOLOGY

SC 07 : Sociology of Development

(2019 Credit Pattern) (Semester - III) (32502)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer any one of the following question within 250 words **[10]**

- a) Discuss the importance of sustainable development in contemporary society.
- b) Explain the conceptual evolution of development from economic growth to sustainable development.

Q2) Answer any one of the following question within 250 words **[10]**

- a) Discuss Mahatma Gandhi's view on development with reference to his sarvodaya concept.
- b) What is the capability approach? State the importance of capability approach in development.

Q3) Answer any one of the following question within 250 words **[10]**

- a) Evaluate the feminist critique of development.
- b) Critically examine the dependency theory of development.

Q4) Answer any one of the following question within 250 words **[10]**

- a) Explain the role of the state in development.
- b) Evaluate main arguments from a post development perspective.

Q5) Write short notes on any two of the following within 100 words each **[10]**

- a) Social change
- b) Growth
- c) Third world
- d) Gender Development Index

* * *

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3897

[6542]-289

S.Y.M.A.

SOCIOLOGY

SC 07 : Sociology of Development
(2019 Credit Pattern) (Semester - III) (32502)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) समकालीन समाजातील शाश्वत विकासाच्या महत्त्वाची चर्चा करा.
ब) आर्थिक वाढीपासून शाश्वत विकासापर्यंत विकासाची वैचारिक उत्क्रांती स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) महात्मा गांधींच्या सर्वोदय संकल्पनेच्या संदर्भात विकासाबद्दलच्या त्यांच्या दृष्टिकोनाची चर्चा करा.
ब) क्षमतावादीचा दृष्टीकोन म्हणजे काय? विकासांमध्ये क्षमतावादीच्या दृष्टिकोनाचे महत्त्व सांगा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) विकासाच्या स्त्रीवादी टीकेचे मूल्यमापन करा.
ब) विकासाच्या अवलंबित्व सिद्धांताचे चिकित्सक परीक्षण करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) विकासात राज्याची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) विकासासोत्तर दृष्टीकोनातील मुख्य तर्कांचे मूल्यमापन करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नाचे प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा. [10]

- अ) सामाजिक बदल
ब) वाढ
क) तृतीय विश्व
ड) लिंगभाव विकास निर्देशांक

* * *

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3898

[Total No. of Pages : 2

[6542]-290

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

SO - 07 : Sociology of Gender

(2019 Pattern) (Semester - III) (32503)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Discuss various issues related to politics of body.
- b) Discuss the Marxist and Radical feminism.

Q2) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Elucidate on globalisation and newer forms of gender-based exploitation.
- b) Explain how family is a gendered institution.

Q3) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Evaluate health policy and programs in India from gender perspective.
- b) Elucidate the significance of the emergence of women's studies in India.

Q4) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Examine the concept of gender inequality with reference to power and hierarchy.
- b) Discuss various gender issues in higher education.

Q5) Write Short Notes. (Any two) **[10]**

- a) Rewriting History (Feminist perspective)
- b) Honour Killing
- c) Caste and gender
- d) Black Feminism

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3898

[6542]-290

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

SO - 07 : Sociology of Gender

(2019 Pattern) (Semester - III) (32503)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर द्या. [10]
अ) शरीराच्या राजकारणाशी संबंधित विविध मुद्यांवर चर्चा करा.
ब) मार्क्सवादी आणि जहाल स्त्रीवादावर चर्चा करा.
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर द्या. [10]
अ) जागतिकीकरण आणि लिंगभाव आधारित शोषणाचे नवीन प्रकार स्पष्ट करा.
ब) कुटुंब ही लिंगभावावर आधारित संस्था कशी आहे, यावर चर्चा करा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर द्या. [10]
अ) भारतातील आरोग्य धोरण आणि कार्यक्रमांचे लिंगभाव दृष्टिकोनातून मूल्यमापन करा.
ब) भारतातील स्त्री अभ्यासाच्या उदयाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर द्या. [10]
अ) लिंगभाव आधारित असमानतेच्या संकल्पनेचे सत्ता आणि उतरंड संदर्भात परीक्षण करा.
ब) उच्च शिक्षणातील लिंगभावाधारित विविध मुद्यांवर चर्चा करा.
- प्र.5)** टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]
अ) इतिहासाचे पुनर्लेखन (स्त्रीवादी दृष्टीकोन)
ब) प्रतिष्ठेसाठी केलेली हत्या (ऑनर किलिंग)
क) जात आणि लिंगभाव
ड) कृष्णवर्णीय स्त्रीवाद

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3899

[Total No. of Pages : 2

[6542]-291

S.Y.M.A.

SOCIOLOGY

SO-08 : Sociology of Environmental Sustainability

(2019 Pattern) (Semester - III) (Credit System) (32504) (Optional/Compulsory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

- Q1)** Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**
a) Discuss the nature and scope of Sociology of Sustainability.
b) What is Appropriate Technology? Why is it essential?
- Q2)** Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**
a) Write an essay on success and failure of green revolution.
b) Discuss the issues of development induced social injustice.
- Q3)** Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**
a) Take an account of global level policy changes towards Sustainability.
b) Discuss the seventh of Millennium Development Goals ensuring environmental sustainability.
- Q4)** Answer any one of the following questions within 250 words. **[10]**
a) Discuss the provisions under Panchayats Extension to Scheduled Areas (PESA) Act of 1996 that helped local self-governments to protect environment.
b) Evaluate the role of Chipko Movement in developing conditions for protection of environment and sustainability.
- Q5)** Write any two short notes on the following within 100 words. **[10]**
a) Development and environment
b) Issues of energy and sustainability
c) The World Summit on Sustainable Development 2002
d) Forest Rights Act, 2006

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3899

[6542]-291

S.Y.M.A.

SOCIOLOGY

SO-08 : Sociology of Environmental Sustainability
(2019 Pattern) (Semester - III) (Credit System) (32504) (Optional/Compulsory)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) शाश्वततेच्या समाजशास्त्राच्या स्वरूपाची आणि व्याप्तीची चर्चा करा.
ब) समुचित तंत्रज्ञान म्हणजे काय? ते अत्यावश्यक का आहे?
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) हरित क्रांतीचे यश आणि अपयश यावर निबंध लिहा.
ब) विकासासमूळे निर्माण झालेल्या सामाजिक अन्यायाच्या प्रश्नांवर चर्चा करा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) शाश्वततेच्या दिशेने झालेल्या जागतिक स्तरावरील धोरणात्मक बदलांचा लेखाजोखा घ्या.
ब) पर्यावरणीय शाश्वतता सुनिश्चित करणाऱ्या सातव्या सहस्रक विकास उद्दिष्टावर चर्चा करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) पर्यावरणाचे संरक्षण करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना मदत करणाऱ्या 1996 च्या पंचायत (अनुसूचित क्षेत्र विस्तार) कायद्यातील (PESA) तरतुदींची चर्चा करा.
ब) पर्यावरणाच्या रक्षणासाठी आणि शाश्वततेच्या विकासासाठी परिस्थिती तयार करण्यातील चिपको चळवळीच्या भूमिकेचे मूल्यांकन करा.
- प्र.5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. [10]
अ) विकास आणि पर्यावरण
ब) ऊर्जा आणि शाश्वततेचे मुद्दे
क) 2002 मधील शाश्वत विकासावरील जागतिक शिखर परिषद
ड) वन हक्क कायदा 2006

* * *

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE3900

[6542]-292

M.A. (Part-II)

SOCIOLOGY

SO-09 : Urban Studies

(2019 Pattern) (Semester - III) (32505)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following question with in 250 words. **[10]**

- a) What is Urban Sociology? Explain the emergence of Urban Sociology.
- b) Explain the development of urban sociology in India.

Q2) Answer any one of the following question with in 250 words. **[10]**

- a) What is urbanization? Explain the process of urbanization in India.
- b) Critically analyze the concept of Urban Ecology.

Q3) Answer any one of the following question with in 250 words. **[10]**

- a) Explain Weber's views of Cities.
- b) Critically analyze Concentric zone theory.

Q4) Answer any one of the following question with in 250 words. **[10]**

- a) Explain the policy of JNNURM in detail.
- b) Explain the concept of Social Justice with reference to Ethnic communities in Cities.

Q5) Write short notes on any two. **[10]**

- a) Evolution of Urban Sociology
- b) Urban Renewal
- c) Urbanism as a way of Life
- d) Migrant Informal Sector Workers

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3900

[6542]-292

M.A. (Part-II)

SOCIOLOGY

SO-09 : Urban Studies

(2019 Pattern) (Semester - III) (32505)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) नागरी समाजशास्त्र म्हणजे काय? नागरी समाजशास्त्राचा उदय स्पष्ट करा.
ब) भारतातील नागरी समाजशास्त्राचा विकास स्पष्ट करा.
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) नागरीकरण म्हणजे काय? भारतातील नागरीकरणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
ब) नागरी परिस्थितिविज्ञान संकल्पनेचे चिकित्सक विश्लेषण करा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) वेबरचे शहरविषयक विचार स्पष्ट करा.
ब) समकेंद्री वर्तुळ सिद्धांत संकल्पनेचे चिकित्सक विश्लेषण करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) भारतातील जेएनएनयुआरएम (JNNURM) धोरण सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) शहरातील वांशिक समुदायांच्या संदर्भात सामाजिक न्यायाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्र.5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. [10]
अ) नागरी समाजशास्त्राची उत्क्रांती
ब) नागरी नवनिर्माण
क) शहर ही जीवन जगण्याची पद्धत आहे
ड) स्थलांतरित असंघटित कामगार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3901

[Total No. of Pages : 4

[6542]-293

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

SO-10 : Study of Social Movements

(2019 Pattern) (Semester - III) (32506)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer any one of the following questions in 250 words : [10]

- a) What is social movement? Explain the nature of social movements.
- b) Elaborate the framing perspective of social movement.

Q2) Answer any one of the following questions in 250 words. [10]

- a) Due to social movement, liberation has been achieved on various issues in the society. Explain with suitable examples.
- b) Explain the interrelationship between globalization and the Arab Spring.

Q3) Answer any one of the following questions in 250 words. [10]

- a) Analyze the Indian social reform movements.
- b) Elaborate the Resource mobilization theory of social movements.

Q4) Answer any one of the following questions in 250 words. [10]

- a) Discuss the New labour protests in the context of globalization.
- b) Illustrate the peasant movements in India with suitable examples.

P.T.O.

Q5) Write short Notes : (any two)

[10]

- a) Identity politics in social movements
- b) Marxist perspective of social movements
- c) Revolution
- d) Lokpal

Total No. of Questions : 5]

PE-3901

[6542]-293

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

SO-10 : Study of Social Movements

(2019 Pattern) (Semester - III) (32506)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) सामाजिक चळवळ म्हणजे काय? सामाजिक चळवळींचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) सामाजिक चळवळींचा चौकटीकरणाचा दृष्टिकोन विशद करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) सामाजिक चळवळीमुळे समाजातील विविध प्रश्नांवर मुक्ति मिळाली आहे. योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
ब) जागतिकीकरण आणि अरब उठाव यांच्यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) सामाजिक सुधारणावादी चळवळींचे विश्लेषण करा.
ब) सामाजिक चळवळींच्या अभ्यासातील संसाधन एकीकरण सिद्धांत विशद करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) जागतिकीकरणाच्या संदर्भात नवीन कामगार आंदोलनांची चर्चा करा.
ब) भारतातील कृषक चळवळी योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) सामाजिक चळवळींमधील राजकीय अस्मिता
- ब) सामाजिक चळवळींचा मार्क्सवादी दृष्टीकोन
- क) क्रांती
- ड) लोकपाल

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3902

[Total No. of Pages : 2

[6542]-294

S.Y. M.A.

SOCIOLOGY

SC - 08 : Sociology of Globalization

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (42501)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) What is globalization? State the characteristics of globalization.
- b) Elaborate economic and cultural dimensions of globalization.

Q2) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Discuss Manuel Castell's views on network society.
- b) Explain Arjun Appadurai's views on globalization.

Q3) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Globalization has caused global inequalities. Discuss.
- b) Explain climate change and social justice in the era of globalization.

Q4) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

- a) Explain the rise of global social movements as a response to globalization.
- b) Discuss the lessons learnt from Covid - 19.

Q5) Write any two short notes (100 words). **[10]**

- a) Transnational civil society.
- b) GATT
- c) Transnational Migration
- d) Globalization and sexualities.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3902

[6542]-294

S.Y. M.A.

SOCIOLOGY

SC - 08 : Sociology of Globalization

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (42501)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) जागतिकीकरण म्हणजे काय? जागतिकीकरणाची वैशिष्ट्ये लिहा
- ब) जागतिकीकरणाचे आर्थिक आणि सांस्कृतिक पैलू विशद करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) मॅन्यूअल कॅस्टल्स यांच्या संजाल समाज (नेटवर्क सोसायटी) विचारांची चर्चा करा.
- ब) अर्जून अप्पादुराई यांचा जागतिकीकरणा वरील विचार स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) जागतिकीकरण जागतीक विषमतेचे कारण आहे. चर्चा करा.
- ब) जागतिकीकरणाच्या कालखंडातील हवामान बदल आणि सामाजिक न्याय स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) जागतिकीकरणाचे पडसाद म्हणून जागतिक सामाजिक चळवळींचा उदय स्पष्ट करा.
- ब) कोवीड-19 महामारी पासून शिकलेला धडा चर्चा करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनावर 100 शब्दांत टिपा लिहा. [10]

- अ) राष्ट्रांतीत नागरी समाज
- ब) गॅट
- क) राष्ट्रांतीत स्थलांतर
- ड) जागतिकीकरण आणि लैंगिकता

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3903

[Total No. of Pages : 2

[6542]-295

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

SO - 11 : Sociology of Human Rights

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV) (42503)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

- Q1)** Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**
a) Define human rights. Explain the forms of human rights.
b) Critically examine the constitutional rights of women in India.
- Q2)** Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**
a) Write an essay on globalization and human rights.
b) Explain the relevance of human rights in globalised society.
- Q3)** Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**
a) Explain the Marxist theory of human rights.
b) Elaborate the right to information.
- Q4)** Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**
a) Explain the constitutional rights of minorities in India.
b) Discuss on the different types of movements in relation to human rights issues.
- Q5)** Write short notes on any two in 100 words. **[10]**
a) Universal declaration of human rights.
b) Political rights of tribes
c) Right to education
d) Nirbhaya movement

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3903

[6542]-295

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

SO - 11 : Sociology of Human Rights
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV) (42503)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा. [10]
अ) मानवी हक्कांची व्याख्या लिहा. व मानवी हक्कांचे प्रकार स्पष्ट करा.
ब) भारतातील महिलांच्या घटनात्मक अधिकारांचे टीकात्मक परीक्षण करा.
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा. [10]
अ) जागतिकीकरण आणि मानवाधिकार यावर निबंध लिहा.
ब) वैश्विक समाजामध्ये मानवी हक्कांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा. [10]
अ) मानवी हक्कांचा मार्क्सवादी सिद्धांत स्पष्ट करा.
ब) माहितीचा अधिकार विशद करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा. [10]
अ) भारतातील अल्पसंख्यांकांचे घटनात्मक अधिकार स्पष्ट करा.
ब) मानवी हक्कांच्या संदर्भातील विविध प्रकारच्या चळवळींची चर्चा करा.
- प्र.5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दात टिपा लिहा. [10]
अ) मानवी हक्कांचा जागतिक जाहिरनामा
ब) आदिवासींचे राजकीय हक्क
क) शिक्षणाचा हक्क
ड) निर्भया चळवळ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3904

[Total No. of Pages : 2

[6542]-296

Second Year M.A.

SOCIOLOGY

**SO-12 : Ethnicity and Nationalism in India
(2019 Pattern) (Semester - IV) (42504)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following question within 250 words: **[10]**

- a) Discuss the concept of ethnic resurgence in India.
- b) Discuss the nature of cultural diversity in India.

Q2) Answer any one of the following question within 250 words: **[10]**

- a) Discuss the gender dimensions of India diaspora.
- b) “ There are many voices of nation in India.” Discuss.

Q3) Answer any one of the following question within 250 words: **[10]**

- a) Explain the classical sociological perspective on ethnicity.
- b) Elaborate the emergence of nationalism in India.

Q4) Answer any one of the following question within 250 words: **[10]**

- a) Critically evaluate issues of identity in the context of Indian diaspora.
- b) Explain the concept of ethnicity and ethnic consciousness.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each: **[10]**

- a) Meaning of secessionism
- b) Transnationalism
- c) Concept of Nation-State
- d) Concept of Pluralism

* * *

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3904

[6542]-296

Second Year M.A.

SOCIOLOGY

**SO-12 : Ethnicity and Nationalism in India
(2019 Pattern) (Semester - IV) (42504)**

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) भारतातील वांशिक उठावावर चर्चा करा.
ब) भारतातील सांस्कृतिक विविधतेच्या स्वरूपावर चर्चा करा.
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) भारतीय देशांतरित समूहाच्या लिंग भावात्मक आयामांची चर्चा करा.
ब) “भारतामध्ये राष्ट्र विषयी अनेक आवाज आहेत” चर्चा करा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) वांशिकतेवरील अभिजात समाजशास्त्रीय दृष्टिकोण स्पष्ट करा.
ब) भारतातील राष्ट्रवादाचा उगम विशद करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) भारतीय देशांतरित संदर्भात अस्मितेच्या प्रश्नाचे चिकित्सक परीक्षण करा.
ब) वांशिकता आणि वांशिक जाणिवा स्पष्ट करा.
- प्र.5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. [10]
अ) अलिप्ततावादाचा अर्थ
ब) देशांतीतता
क) राष्ट्र – राज्याची संकल्पना
ड) अनेकसत्तावाद ची संकल्पना

* * *

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE3905

[Total No. of Pages : 2

[6542]-297

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

SO-13 : Sociology of Law and Policing

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (42505) (Optional)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following with in 250 words. **[10]**

- a) Describe the concept of Law and Social Control.
- b) Explain Emile Durkheim's views on Law.

Q2) Answer any one of the following with in 250 words. **[10]**

- a) Discuss the legislations to eliminate gender inequality in detail.
- b) Describe the crimes committed against minorities.

Q3) Answer any one of the following with in 250 words. **[10]**

- a) Write in detail about forest right law.
- b) What is surveillance technology? Explain the different types of post-globalization surveillance technology.

Q4) Answer any one of the following with in 250 words. **[10]**

- a) State the concept of law related to historical period.
- b) Explain Michel Foucault's views on modern law and social control.

Q5) Write any two short notes on the following in 100 words. **[10]**

- a) Culture and Law
- b) Custodial Death
- c) Right to Food Act
- d) Domestic Violence

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE3905

[6542]-297

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

SO-13 : Sociology of Law and Policing

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (42505) (Optional)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) कायदा आणि सामाजिक नियंत्रण या संकल्पनेचे वर्णन करा.
ब) एमिल दुर्खीम यांचे कायदेविषयक विचार स्पष्ट करा.
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) लिंगभाव असमानता दूर करण्यासाठी असणाऱ्या कायद्याची सविस्तर चर्चा करा.
ब) अल्पसंख्याकांविरुद्ध घडणाऱ्या गुन्ह्यांचे वर्णन करा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) वनहक्क कायद्यावर सविस्तर लिहा.
ब) पाळत ठेवण्याचे तंत्रज्ञान म्हणजे काय? हे सांगून जागतिकीकरणानंतरचे पाळत ठेवण्याच्या तंत्रज्ञानाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) ऐतिहासिक काळाशी संबंधित कायदा ही संकल्पना स्पष्ट करा.
ब) मिशेल फुको यांचे आधुनिक कायदा आणि सामाजिक नियंत्रण विषयक विचार स्पष्ट करा.
- प्र.5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिपा लिहा. [10]
अ) संस्कृती आणि कायदा
ब) कोठडीतील मृत्यु
क) अन्न हक्क कायदा
ड) कौटुंबिक हिंसाचार

